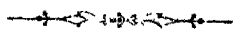

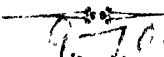
સંગ્રાહકનાં બીજાં પુસ્તક

બાળભજન સંગ્રહ ભા. ૧-૨.

દશ વર્ષની બહેનો સાથે ગીતસંગ્રહ)
 ગિરિજાશંકર બધેકાની નોંધ અને
 ગીતશાસ્ત્રી ગોવિંદપ્રસાદના નોટશન સાથે)

 સંપાદક

ચંદુલાલ કાશીરામ દવે

મુખ્ય શિક્ષક વનિતાવિશ્રામ.

ખાડીઆ, અમદાવાદ.

પ્રકાશક

જીવકોર વનિતાવિશ્રામ

અમદાવાદ.

આવૃત્તિ, પ્રત ૧૦૦૦

મૂલ્ય છ આનં.

ગુજરાત
રાજ્યપાલ
ગુજરાતી કોંપીટરશ્રી ૨.
૧૦૮૨૪

‘વસંત’ મુદ્રણાલયમાં ચીમનલાલ ઇશ્વરલાલ મહેતાએ મુદ્ર
કર્યું. રાયપુર શામળાની પોળ પાસે.
અમદાવાદ.

કેટલાંક લોકગીતોની નોંધ.

૧. ૨. કાચલ

(અષાઢ વદી ૧ થી શ્રાવણ વદી ૧ સુધીના એક માસને કાચલમાસ કહેછે. આમાસમાં કુમારિકાઓ કાચલવ્રત કરેછે, ત્યારે નદીએ અથવા સરોવરે ન્હાવા જતાં કાચલનું આ ગીત ગાયછે.)

આ ગીતો કાચલ સાથેના મીઠા વિનોદનાં છે, ને આપણાં વ્રતોમાં આવી રીતે મધુર કુદરતને વણી દીધાનું આ દર્શાવે છે.

૩. મે' વરસે મેડી ચુએ

(અષાઢ માસમાં કન્યાઓ ગૌરીનું વ્રત કરેછે, ત્યારે નદીએ ન્હાવા જતાં તેઓ આ ગીત ગાયછે.)

ગૌરીનું વ્રત એ ભાઈનું વ્રત છે. ' મોતીડે વધાવ્યા ને' ત્યાં સુધીની પંક્તિઓમાં સુંદર કવિત્વ ભરેલું છે. લોકવાણીમાં કેટલું બધું ઉંચું કવિત્વ પ્રગટ થઈ શકે, તેનો આ એક નમુનો છે. 'માડી જાયો વીર મલપતો' એટલું બોલતાં તો ભાઈ વિષે જ્યારે કેટલુંએ કહી દીધું ' અને 'ચંદ્રા-સર હોરે જાય ને' ને 'સરોવર ઝીંજવા જાય ને' એ અર્ધચરણોમાં રહેલી તાદશ્યતા ને છૂપાએલી રસિકતા કેવાં સચોટ છે ?

૪. અલાળીઓ ગલાળીઓ

(આ ગીત મેળ વિનાનું છે, છનાયે આવા ગીતો તેમની સરલતાને લીધે સ્મરણશક્તિને ખીસવનારાં હોય છે.)

એ કન્યાઓ નીચે બેસે છે, ને એ કન્યાઓ સામે ઉભી રહે છે. ઉભી રહેલી કન્યાઓ નીચી નમીને બેઠેલી કન્યાઓને તાળી દેતી જાય છે. એક ગવરાવે છે, ને બીજી ઝીલતી જાય છે.

૫. ૬. ભોળી જમના !

(આ ગીત ક્રિયાપ્રધાન ગીત છે. ક્રિયા ને વિનોદ બન્ને સાથે છે, તેથી બાળકોને આવાં ગીતોમાં ઓર આનંદ થાય છે.)

કન્યાઓનો ઘેરો (ટોળું) આંકડા ભીડીને ગોળ કુંડાળામાં ઉભો રહે છે. ગીતમાં આવતી ક્રિયા કરતી જાય છે. ને ગીત બોલતી જાય છે. ‘ કેમ દોરી તાણું રે ભોળી જમના ! ’ એમ બોલ્યા પછી લાંબા હાથ કરીને બધાં દોરી ખેંચતાં હોય તેમ કરે છે; ને ‘ આમ હરણુ ઠેકે રે ભોળી જમના ! ’ એમ બોલતાં ઠેકઠે ઠેકડા મારી છેવટે હસી પડી રમત પૂરી કરે છે.

ખેતરે જનારી ગામડાની છોડીઓની કલ્પના કાંઈ ભોળી નથી. પાણી ભરવા માટે સોનલા છંદોણી ને રૂપલા બેઠું તો ખરું જ ખરું.

૭. ભાઈલા સૂઈજા

આ એક હાલરકું છે, ને સુંદર લોકગીત પણ છે. સંયુક્ત કુટુંબની વહુ પોતાના લાડિલાને સૂવાડતાં સૂવાડતાં કુટુંબી જનતા ગુણુદોષને ગાઈ લેવાનો ઠીક પ્રસંગ લે છે. હંમેશની પેઠે એકલાં ફૂંવાનો જ સ્વભાવ તરી આવે છે. જાણવાડમાં આ હાલરકું ખૂબ ગવાય છે

૧૧. મોર ને ઢેલ

(આ ગીતની સરળતા અને ગેયતા મધુર છે. ને સંસારમાં સ્ત્રીપુરુષના સ્થાનનું આ સુંદર રૂપક ગીત છે.)

સંસારનાં ખાનપાન આદિના સુખમાં મોર ઢેલ સરખાંજ; બને મોતી ગરે.

હુકાળા સુરક્ષિત માળામાં ઢેલને બેસાડી, પવનમાં અથડાતી ડાળો ઉમર મોર બેસે છે.

રાજઘરખારે મોરને જ જવાનું હોય, રાણીની માનીતી તો ઢેલજ ચર્ચ રહે, એ અત્યંત સ્વાભાવિક છે.

સોનાને ટોડલે બેઠેલો મોર આખરે તો ટોડલે જ. મુલસાણી ઢેલ તો રૂપાને પારણે બેડી બેડી પોતાનાં નાનાં બચ્ચાંને ગીત ગાતી માતી ઉંઘાડે છે.

ખે છોકરીઓ સામસામી ઉભી રહી, પોતાના હાથ માથાપર વાળી, એક મેર બનીને, ને બીજી દેશ બનીને આ ગીત વળીવળીને બોલેછે.

૧૨. વા'ણે ચડયે

સુંદર હીંચના તાલમાં ચાલતું ગીત. મામા ર્ધનાં જે નાતમાં પરણે છે, તે નાતના લોકનું આ ગીત છે. ધણીને વ્હાણે ચડવાનું અને મોતી લાવવાનું કહેનારી મામાની પાનખાઇ એક રસીકી નાર છે. દરિયાકિનારે રહેનારા અને મોતી લાવનાર લોકના જીવનની રસિકતા કાંઈ ઓછી નથી. આની હલક તો એટલી સુંદર છે, કે એ ગવાતું હોય ત્યારે આપણને એમ લાગે છે, કે જાણે આપણે વ્હાણે ચડ્યા, ને મોતી લાવવા નીકળ્યા. મધ્ય દરિયે ડોલના વ્હાણુ જેવી ગીનની હલક ગાનારને ફટકું ડોલાવતી હશે ?

૧૬. નાવણી

(આ ગીત બલિદાનનો મહિમા પ્રગટ કરેછે. લોક- ઇતિહાસમાં જે આત્મભોગ અપાય છે, તેના પાળાયા નથી બોડાતા, કે તેનાં ઐતિહાસિક ચરિત્રો નથી લખાતાં. પત્થર ઉપર કે ઇતિહાસને પાને ચડવાને બદલે એવાં જીવન તો લોકોને મહોંએ જ ચડેછે. એનું આ એક કૃષ્ણુરસમયું સુંદર દષ્ટાન્ત છે.

સમાજદિતાર્થે આત્મભોગ આપવાવાળાં નરનારી-
ઓનું કીર્તિગાન ગાવું, એમાંજ પ્રગતનું પ્રગતવ હજી પણ
આવી પ્રજના હૃદયમાં છે ખરું. આવાં ગીતોથી દૂર વસતી
પ્રજમાં તો પ્રાણુ રહ્યો છે કે કેમ એ જ પ્રશ્ન છે.

આ ગીત સાંભળતાં કે ગાતાં કેના હૃદયમાંથી આંસુ
નહિ સરે ?)

રાસડાની હમે આ ગીત સુંદરરીતે ગવાય છે. જ્યારે
કરુણાથી વિંધાયેલાં હૃદયોમાં આ ગીત રેલાઈ રહેછે,
ત્યારે સર્વત્ર બાણે બક્ષિદાનનો જ મદિમા ગવાતો હોય,
એમ લાગેછે.

૨૪. કા'ન કુંવર

આ ગીત નાગદમણનું છે, ને તે રાસડાની રીતે
ગામ્ શ્રાવ્ય છે.

૩૧. વત્સોણાવાર

(કેટલું નિર્દોષ ને રસભર્યું ગીત ! આ ગીતમાં
દૃષ્ય નું પૂરે કેટલું બધું બજવાન છે !)

“ સાત સમુદ્રિયાની ગોળી રે કાધી,
મેરૂ પર્વત રવાયે રે લોલ ”

એ પંક્તિઓ ગાનારી સ્ત્રીઓને આપણે જડ રહીને
નહિ ધુતકારીએ; બલે તેઓ ભણેલી ન હોય.

આ ગીતની બધી લીટીઓ એટલી જ સુંદર અને રસિક દર્શનના રંગે રંગેલી છે. નિર્દોષ રસિકતા એ લોકજીવનની તદ્દુરસ્તીનું દર્શાવતું છે. લોકજીવનની તદ્દુરસ્તી છુટે છે, ત્યારે જ લોકો આવાં ગીતો ગાતાં લગ્નયજ્ઞ, ને શરમાયછે.

૩૮. કળાયેલ મોરલો

(લોકગીતની આ એક અનુપમ દૃતિ છે. એ નિર્દોષ સ્નેહગીત છે. સ્નેહબદ્ધ મોરલો વાદ ગ્રંથ રહેલી દેવને મળવા કેટલાં કેટલાં વિધો વટાવી જાય છે ! મમતાભર્યા સ્નેહજીવનનું આ એક સુંદર શબ્દચિત્ર છે; ને સુંદર રાગે ગવાતું આ ગીત સાંભળતાં હૃદય લલી જાયછે.)

છોકરીઓ આંકડા બીડી ગોળા કુંડળો ઉભી રહે છે. એક મોર થઈને ઉભી રહે છે, ખીજીઓ તેને પ્રશ્ન પૂછે, ને મોર ઉત્તર આપેછે; આમ ગીત પૂરું થાયછે.

૪૦. કાનની મોરલી

(ખવાસણો જગરણના દિવસોમાં દોલ વગાડતી જાય, ને ઉંચે ઉંચે ઉલળીને તેના લાંગા તીણા રાગે આ ગીત ગાય છે, ત્યારે કોઈનું પણ મન મું થાયછે.

એ કાઠિયાવાડની ઉંચા ખવાસણો, અ એના કામળ ને ચાળણી પડે તેવાં સુરીલાં ગણાં, એ એની હીંચનો દોલ વગાડતી હાથેળી ને આંગણાંની ઝપટ, જેણે જોયાં હોય, તેને જ ખબર પડે. આ ગીત લોકગીતનો ઉત્કૃષ્ટ નમુનો છે.)

ગંગીતમાં અથવા રાસડામાં આ ગીત ગમે ત્યાં પ્રચલિત થાય તેવું છે.

‘કા’ન તારી મોરલીએ જ રે ’ માં શો સુંદર મોરલીનો મોહ ! શી સુંદર શ્રીકૃષ્ણની મોરલીપર ગોપીજનની પ્રીતિ ! દયારામે લને કૃષ્ણપ્રેમ ગાયો હોય, પણ આ ગીત તો હજારો નાખે છે, અવધિ કરેછે.

ગિરિજાશંકર ભગવાનજી બધેકા

શુદ્ધિપત્ર.

પાત્રું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૭	૪	ખેડું	ખેડું
૨૦	૪	મુખડું	મુખડું
૨૬	૪	મેઘી	મેઘી
૪૪	૧૧	આ વીચો	આવીચો
૪૬	મથાળું	આટલું	આટલું
૫૧	૬	પખો	પખો
,,	૬	નિમળ	નિર્મળ
૫૮	મથાળું	ગોકગીત	લોકગીત
૬૮	છેલ્લે	અ । રે,	આ રે,
૮૧	૧	ભુછોડછ	રભુછોડછ
,,	૬	માકણ	માંકણ
૭૭	૨	હળદર	દળદર
,,	૫	બણે,	આણે,

ાતી સાહિત્યમાં થયો જણાવો નથી. આ ખોટ ફેટલેક પૂરી પાડવાનો આ પ્રયત્ન છે.

।ળનર્ગથી ગુજરાતી ચોથા ધોરણ સુધી લખતી છ થી વર્ષની વયની ખેનો સારૂ આ સંગ્રહ ચોળ્યો છે. । તેમાં માખાપ તથા ભાષખેનનાં હેતનાં ગીતો, હાલ-ખાલકૃષ્ણની મસ્તીનાં ગીતો, આમ્યજીવનનાં અને કુદ-ગીતો દાખલ કર્યાછે. હાલની રાષ્ટ્રીય ચળવળ પછી જીવનમાં વણાય તે માટે ‘એવા આંધી’ની ગરખી છે. ગુજરાતનાં બહુ પ્રચલિત અને સુંદર ખાલગીનો ગરખીઓ રહી ન જાય, તે માટે ખનતી સંભાળ લીધી બીગતાની છાયાવાળી અને ઉપદેશાત્મક ગરખીઓ કરીને નથી લીધી. અને તેટલા બધા પ્રચલિત રાગોના । સમાવેશ કરવાનો ખાસ પ્રયત્ન કયોંજે. અને તે ાી ભાવની દષ્ટિએ ફેટલાંક સામાન્ય લાગતાં ગીતો વાં પડ્યાંછે. કન્યાઓના વયને અનુલક્ષીને તેમ જ । અનુક્રમે ગીતોની ગોડવણી કરીછે. આનાથી ચઢતા । બીજી ‘વીરપક્ષલી’ થોડા વખતમાં બહાર પાડવા રાખ્યોછે.

નગરના દક્ષિણામર્તિ ખાલમંદિરના આચાર્ય અને માલભક્ત મારા મિત્ર શ્રી. ગિરિગથંકર ભગવાનજી એ આ સંગ્રહમાં અમૂલ્ય મદદ આપીછે. ફેટલાંક તો તેમણે ખાસ મોકલ્યા હતાં, અને તેની ઉપયોગી

મુંદર નોંધ પણ તેમણે જ લખી આપી છે. કેટલાંક લોક કેવે પ્રસંગે કયા ઢબે ગવાય છે, તેની ઉપયોગી માહિતી નોંધમાંથી મળશે.

આમાંનાં ધણાંખરાં જૂનાં લોકગાનો હોવાથી તે રાગોની માહિતી આપવાનું કામ બહુ મુશ્કેલ જણાયું લોકગીતો જ્યાં ગવાય છે, ત્યાં તો તેની મુશ્કેલી નહોતી. પણ હવે નવી 'સુધરલી' સમાજમાંથી તે લાલુપ્ત થયાં છે, અને આવી સમાજને માટે જ આ યોગ્ય છે, માટે તેમને આ ગીતો અને ગરબી રાગની માહિતી આપવાનું કામ મુશ્કેલ છે. લોકગીત રાગ અન્ય ગીતોના આધારભૂત છે, એટલે લોકગીત રાગનો આધાર ક્યાંથી બતાવવો? તેથી આ ગીત પરિચિત વૃદ્ધ દાદીઓ પાસેથી તેમના રાગો જાણી લેવા આપણા જૂના દિવાળને વાચક અનુસરે એમ પ્રથમ રાખેલો; પણ દેશી અને શાસ્ત્રીય બંને સંગીતમાં મહારી સંસ્થાના સંગીતશાસ્ત્રી શ્રી. ગોવિંદપ્રસાદ ઝંઘ્રા પ્રસાદ પાંડેની સલાહથી ગીતોની સારીગમ મૂકવાનું ધાર્યું; અને તે સારીગમ તેમણે જ ધણી ખુશીથી બંધ કરી આપી. સંગીતની સામાન્ય સમજવાળા સારીગમની મદદથી આ ગીતોના રાગ જાણી શકશે

આ કન્યાઓને ઉપયોગી સંગ્રહની પ્રસ્તાવના ગુજરાત પ્રથમ પંક્તિનાં વિદુષી સૌ. બહેન વિદ્યાગૌરી રમનીલકંઠે લખી આપવાની કૃપા કરી છે.

૧. ગ્રંથના પ્રસિદ્ધિના કાર્યમાં મારા સહશિક્ષક ભઈ
શંકર પ્રેમજી વ્યાસે મને જે કિંમતી મદદ આપી છે,
સરી શકાય તેમ નથી. તેમજ મારા બીજા સહશિક્ષક
દેશજી પરમારે આ 'વીરપસંહી' ને અનુકૂલ
રપસંહી' નું ગીત રચી આપ્યું છે.

૨. સર્વ બાળઓ અને સૌ. વિદ્યાજ્ઞેનનો હું ધણો
રી છું.

જે બાળઓ અને જ્ઞેનના હાથમાં આ પુસ્તક જાય,
અન્ય સુંદર ગીતોની ખખર હોય તો તે મોકલી
૥ કૃપા કરશે તો બીજી આવૃત્તિ વખતે હાખત કર-
વિચાર કરીશ. અને બીજી જે કંઈ સૂચનાઓ
પાંચમાં કરવી ઘટે તે કરશે તો આભારી થઈશ

નિતાવિશ્રામ,
અમદાવાદ.
ચંદુલાલ કાશીરામ દવે

ચંદુલાલ કાશીરામ દવે

અનુક્રમણિકા.

ગીતનો ક્રમ	મથાળું	પ
૨૮	અમરાપુર
૪	અક્ષાળીઓ ગલાળીઓ
૪૭	એવા ગાંધી
૨૨	કણ્વજર કાકો
૩૮	કળાયેલ મોરલો
૨૪	કા'ન કુંવર
૪૦	કા'નની મોરલી
૨	કાળી ફાયલ
૧	કાળી ફાયલ ઓલો
૧૮	કાંગ હ્યો !
૧૫	ગાય
૪૬	ગુજરાત
૨૦	ગોવાલણી
૩૨	ગોળી ફાટી

ચકલીનું ખેતર	૨૮
દાડમ લુમેઝુમે છે	૪૧
દૂધ	૧૩
નાવણી	૨૫
પંખીનો વિવાહ	૪૫
પાલી મગ	૩૨
પ્યારાનુ પારણું	૧૮
પ્રેમકલહ	૫૬, ૬૧
પ્રેમની કટારી	૭૨
પોઢેછે	૬૩
પોઢાને	૬૨
ખહેનના શણુગાર	૧૧
ભાષણ સુઘળ	૧૦
બોળા જમના !	૭, ૯
મહેમાની	૫૫
માગી હું લઉં	૧૪
માગું પ્રભુ આટલું	૪૯
મારી બહાલી ખહેન	૩૬
માવડી	૨૨
માંકણનું દુઃખ	૭૦
મે' વરસે મેડી ચુએ	૩
મેવણો	૬૧૭
મેાર ને દેણ	૧૫

૪૪	લેલ લાગી
૩૧	વલોણાવાર
૧૨	વા'ણે ચડ્યે
૨૦	વીર ! ખંભા
૪૫	વીરાનાં વારણાં
૩૭	વીરો વધાયો
૪૧	હાલરકું બહાલું
૨૭	હાલો

લોકગીત.

કાળી કોયલ બોલે.

૧

કાળી કોયલ બોલે,	કૂ ઉ ઉ ઉ !
આંખા કેરી કાળે,	કૂ ઉ ઉ ઉ !
સરોવરીઆની પાળે,	કૂ ઉ ઉ ઉ !
મનોહર તરમાળે,	કૂ ઉ ઉ ઉ !
હોંસે કાગ હિંચાળે,	કૂ ઉ ઉ ઉ !
કાળી કોયલ બોલે,	કૂ ઉ ઉ .ઉ !

કાળી કોયલ.

૨

કાળી કોયલ કમખા વિનાની
 આંખા ડાળે,
 સરોવર પાળે,
 બોલો કોયલ મા બોલો.

ઘડાવું સોનાનો દારો,
 દારે દારે જાગી,
 કોયલ મા કાળી,
 કાળી કોયલ કમખા વિનાની.

આંખા ડાળે,
 કોયલ બોલો, ઠૂ ઉ ઉ ઉ !

મે' વરસે મેડી ચુએ.

૩

મે' વરસે મેડી ચુએ,
ચંદ્રાસર હેરે જાય જો;
માડી જાયો વીર મલપતો,
નદીએ નહાવા જાય જો.

નદીનાં તો ડહોળાં પાણી,
સરોવર ઝીલવા જાય જો;
ઝીલી કરીને ઘેર પધાર્યા,
મેતીડે વધાવ્યા જો.

ભાઈ ! બેઠા જમવા,
લોભઈ એ ખેડ્યા ચીર જો;
ચીર ઉપર ચુંદડી,
ચોખલીયાળી ભાત જો.

લાતે લાતે લડકલાં ને,
 ને ને વહુની જાત ને;
 જાત ઉપર જાંખરાં ને,
 વહેલ ધડુકી જાય ને.

વહેલમાં જોડો વાણીઓ ને,
 કાગળ લખતો જાય ને;
 કાગળમાં જે પૂતળી ને
 હસતી રમતી જાય ને.

અલાળીઓ ગલાળીઓ

૪

અલાળીઓ ગલાળીઓ,
 ગલતો મારો વીર છે,
 પાટણ માંડે પીર છે,
 ઘોઘે માંડે ઘર છે,
 નવાનગરની તાંત છે,
 તાંતે મોતી થોડાં છે,
 સસરાના ઘરમાં ઘોડાં છે,
 ઘોડાં લઈ ગયા કાઠી,
 નણુંદ આવી નાઠી,
 મારી નણુંદને આવવા દો,
 શેર સોનું લાવવા દો,
 શેર સોનાની ટોટી,
 મારી લાભી મોટી,
 મોટી લાભી થાવા દો,

બેડે પાણી ભરવા દો,
 બેડાં ઉપર ઠીંકરી,
 મારી લાલીની દીકરી,
 દીકરી દીકરી દિવાળી,
 સોનેરી ઘાઘરી શિવાડી,
 સોનું મૂક્યું ટોડે,
 ગીત ગાઈશું કોડે.

ભોળી જમના !

૫

સોનલા ઉઢાણી રે, ભોળી જમના !
રૂપલાનું બેડું રે, ભોળી જમના !

વીસ બેડાં ભયાં રે, ભોળી જમના !
એક બેડું ખાલી રે, ભોળી જમના !

ત્યાં તો ખાળ જગ્યાં રે, ભોળી જમના !
કેમ દોરી તાણે રે, ભોળી જમના !

આમ દોરી તાણું રે, ભોળી જમના !
પછી ખેતર ચાલ્યાં રે, ભોળી જમના !

ત્યાં તો હરણુ આવ્યાં રે, ભોળી જમના !
કેમ હરણુ ઠેકે રે, ભોળી જમના !

આમ હરણુ ઠેકે રે, ભોળી જમના !
જમના પાણી ગ્યાંતાં રે, ભોળી જમના !

કેટલાં બેડાં ભર્યાં રે, ભોળી જમના !

પાંચ બેડાં ભર્યાં રે, ભોળી જમના !

ત્યાં તો બાળક ઉઠ્યાં રે, ભોળી જમના !

પારણીએ પોઢાડું રે, ભોળી જમના !

કેમ દોરી તાણું રે, ભોળી જમના !

આમ દોરી તાણું રે, ભોળી જમના !

કેમ હરણુ ઠેકે રે, ભોળી જમના !

આમ હરણુ ઠેકે રે, ભોળી જમના !

ભોળી જમના !

૬

આજ બહેલી ઉઠી રે, ભોળી જમના !
 દળણું દળયું મૂઠી રે, ભોળી જમના ! ૧

પછી છાશ કીધી રે, ભોળી જમના !
 લોટી લોટી દીધી રે, ભોળી જમના ! ૨

ગાય ભેંસ દોહી રે, ભોળી જમના !
 વટલોઈ લોહી રે, ભોળી જમના ! ૩

રસોડામાં પેઠાં રે, ભોળી જમના !
 ઠામ ઘોયાં એઠાં રે, ભોળી જમના ! ૪

આમ જમી લીધું રે, ભોળી જમના !
 ઝામ પૂરું કીધું રે, ભોળી જમના ! ૫

ભાઈલા સૂઈજી.

૭

તું સૂઈજી રે બાલુડા ભાઈલા સૂઈજી.

તું રોઈશ તો તારો દાદો દુભાશે;

તું સૂઈજી રે બાલુડા ભાઈલા સૂઈજી.

તું રોઈશ તો તારો કાકો કચવાશે;

તું સૂઈજી રે બાલુડા ભાઈલા સૂઈજી.

તું રોઈશ તો તારો મામો મુંઝાશે;

તું સૂઈજી રે બાલુડા ભાઈલા સૂઈજી.

તું રોઈશ તો તારી ફાંખા ફાળે થાશે;

તું સૂઈજી રે બાલુડા ભાઈલા સૂઈજી.

બહેનના શણગાર.

૮

કેસરી કેવડે બહેનને માથે,
ઉજળો મોગરો બહેનને હાથે.

હજારી ગોટા ને ગુલાબી હાર,
બહેનને ધરાવશું એવા શણગાર.

કેવડે કેવડે નહાનેરા નખ,
બહેનના ખમશું આંતરે ડંખ.

મોગરે મોગરે કુમળાં પાન,
બહેનનાં પામશું પુણ્યનાં દાન.

હજારી ગોટાનાં હજાર ખાણુ,
બહેનને દૂલવાની દેવની આણુ.

શુભાળ પાંદડી ફેરે સુવાસ,
ખેનને હસવે એવો ઉજાસ.

ફૂલડે ફૂલડે મધની રેત,
ખેનને અંગ અંગ એવાં હેત.

હૃદય.

૯

ગોરાં ઘીનાં ગાવડીનાં હૃદયઃ
મીઠાં અમીનાં માવડીનાં હૃદયઃ

વાછડી ધાવે, ગાવડીનાં હૃદયઃ
ખેનડી ધાવે, માવડીનાં હૃદયઃ

વગડે વગડે ગાવડીનાં હૃદયઃ
ઘરમાં ઘરમાં માવડીનાં હૃદયઃ

દેહને પાળે, ગાવડીનાં હૃદયઃ
પ્રાણને પાળે, માવડીનાં હૃદયઃ

માગી હું લઉં.

૧૦

ઈશ્વરની પાસેથી માગી હું લઉં, માગી હું લઉં;
આળસથી આઘી ને આઘી હું રહું, આઘી હું રહું. ૧

કામ બધાં કરવામાં હોંસીલી થાઉં, હોંસીલી થાઉં;
લાલુવામાં સૌથી આગળ હું જાઉં, આગળ હું જાઉં. ૨

બીજાંને પહેલું હું આપીને જાઉં, આપીને જાઉં;
કેઈને કદાપિ હું કડવું ન કહું, કડવું ન કહું. ૩

લજ્જન પ્રભુનાં હું નાચીને ગાઉં, નાચીને ગાઉં;
રીઝો પ્રભુ ને બીજાંઓ સહુ, બીજાંઓ સહુ. ૪

મોર ને ઢેલ.

૧૧

મારો છે મોર, મારો છે મોર,
માતી ચરતો મારો છે મોર.

મારી છે ઢેલ, મારી છે ઢેલ,
માતી ચરતી મારી છે ઢેલ.

મારો છે મોર, મારો છે મોર,
માળામાં બેસનાર મારો છે મોર.

મારી છે ઢેલ, મારી છે ઢેલ,
ડાળામાં બેસનાર મારી છે ઢેલ.

મારો છે મોર, મારો છે મોર,
રાજાને માનીતો મારો છે મોર.

મારી છે ઢલ, મારી છે ઢલ,
રાણીની માનીતી મારી છે ઢલ.

બાલે છે મોર, બાલે છે મોર,
સોનાને ટોડલે બાલે છે મોર.

બાલે છે ઢલ, બાલે છે ઢલ,
રૂપાને બારણે બાલે છે ઢલ.

વા'ણે ચડયે

૧૨

વા'ણે ચડયે, વા'ણે ચડયે,
મારી ફેખાના દીકરા વા'ણે ચડયે.

મેતી લાવ્યે, મેતી લાવ્યે,
મારી ફેખાના દીકરા મેતી લાવ્યે.

કેવાં લાવું, કેવાં લાવું,
મારા મામાની પાનખાઈ કેવાં લાવું.

રાતાં લાવ્યે, લીલાં લાવ્યે,
મારી ફેખાના દીકરા પીળાં લાવ્યે.

ઝીણું લાવ્યે, ઝીણું લાવ્યે,
મારી ફેખાના દીકરા ઝીણું લાવ્યે.

પ્યારાનું પારણું

૧૩

સોનાનાં ધોર ઝુલે નંદકિશેર,
પ્યારાને પારણે સોનાનાં ધોર.

હીર, માણેક બહુ જડીયાં પારણીએ,
કાળુ શેલે છે રૂડી મોતીડાંની કેર,
પ્યારાને પારણે સોનાનાં ધોર. ૧

કોઈક કા'નાને નેણે સારે કાજળીયું,
કોઈક બનાવે કસ્તુરી ધોર,
પ્યારાને પારણે સોનાનાં ધોર. ૨

હાલો ગાયે ને માતા હરિને ઝુલાવે,
હાથે શ્રદ્ધા છે રૂડી હીરલાની દોર,
પ્યારાને પારણે સોનાનાં ધોર. ૩

પ્રહ્લાનંદ કહે મુખ રસીયું વાલમનું,
 ગોપી જુએ છે જેમ ચંદ ચકોર,
 ખ્યારાને પારણે સોનાનાં ઘોર. ૪

૧૩ (૨)

ધર્મકુમાર મારા હેડાના હાર,
 ઝુલે પારણીએ ધર્મકુમાર.

કંકુડા વરણું કા'નકુંવરનું,
 મુખડુ જોઈને મોહી વ્રજડાની નાર,
 ઝુલે પારણીએ ધર્મકુમાર.

કોડે કોડે રે ઝાઝું હેત કરીને,
 લુણ ઉતારે માતા વારંવાર,
 ઝુલે પારણીએ ધર્મકુમાર.

હાલો ગાયે ને ગોપી હરિને ઝુલાવે,
 ભીડ મચીછે નંદણને દ્વાર,
 ઝુલે પારણીએ ધર્મકુમાર.

પ્રદ્યાનંદનો જ્ઞાતો લટકાળો લાલો,
અજબ રંગીલો દેલો પ્રાણઆધાર,
જુલે પારણીએ ધર્મકુમાર.

માવડી

૧૪

મને મીઠી વ્હાલી એક માવડી રે.

મારા આનંદની એ છે તલાવડી રે,

હું તો ન્હાતી લઉં સુખસાર:

મને મીઠી વ્હાલી એક માવડી રે. ૧

હૃદય ઝરતી એ તો મુજ ગાવડી રે,

મને વીલી મૂકે ન લગાર:

મને મીઠી વ્હાલી એક માવડી રે. ૨

મારા જીવનની એ પવનપાવડી રે,

કરે હૈયા કેરો ઉદ્ધાર:

મને મીઠી વ્હાલી એક માવડી રે. ૩

મારી જનની તો પૃથ્વી સમાવડી રે,

એ સર્વે રસનો અવતાર:

મને મીઠી વ્હાલી એક માવડી રે. ૪

ગાય

૧૫

હતી મારા વ્હાલા હતી મારા વ્હાલા,
કેમ કહોછો ગાય નહોતી રે. ટેક.

નંદના ગોવાળીયા તુજને ભળાવું,
કેમ કહોછો ગાય નહોતી રે.

હતી મારા વ્હાલા૦ ૧

સોનાની શીંગડીએ ને રૂપાની ખરીએ,
હીરની મ્હોરીએ હતી રે.

હતી મારા વ્હાલા૦ ૨

આંખે છે આંજણી ને મોઢે છે મુજણી,
હીરા સફેદ ગાય હતી રે.

હતી મારા વ્હાલા૦ ૩

ચારો રે ચરતી ને પાણીડાં રે પીતી,
નિત્ય દશન હું કરતી રે.

હતી મારા વ્હાલા૦ ૪

હાથે છે કંકણી ને ઘુંટણમાં દોહણી,
લાડે કોડે ગાય દોહતી રે.
હતી મારા બહાલાં ૫

સોનાની ગોળી ને રૂપા રવૈયા,
નેતરાં લઈ વલોવતી રે.
હતી મારા બહાલાં ૬

ગોકુળ જોયું વૃંદાવન જોયું,
જમનાતીરે ગાય હતી રે.
હતી મારા બહાલાં ૭

અક્ષાનંદનો સ્વામી શામળીઓ,
ઘેર લાવ્યા ગાય ગોતી રે.
હતી મારા બહાલાં ૮

નાવણી

૧૬

બાર બાર વરસે માધાવાવ ગળાવી,
તોયે ન નીસર્યાં નીર, મારા બહાલા.

તેડાવો જોશીને જોશ જોવરાવો,
જોશીડા જોવરાવો, મારા બહાલા.

જાણતલ જોશીએ એમ જ કીધું,
દીકરો ને વહુ પધરાવો, મારા બહાલા.

ઘોડો ખેલવતા હો વજ્રમલ દીકરા,
દાદાજી ખોલાવે, મારા બહાલા.

શું રે કહો છો મારા સમરથ દાદા,
શું રે પડ્યાં છે કામ, મારા બહાલા.

જાણતા જોશીએ એમજ કીધું,
દીકરો ને વહુ પધરાવો, મારા બહાલા.

અમને શું પૂછો મારા સમરથ દાદા,
પારકી જણીને પૂછી આવો, મારા બહાલા.

ઘેટડો ધવરાવતાં હો વહુજી જાડેજી,
સાસુજી બોલાવે, મારા બહાલા.

શું રે કહોછો મારાં સમરથ સાસુ,
શું રે પડ્યાંછે કામ, મારા બહાલા.

બાણતલ નેશીએ એમજ કીધું,
માધાવાવ માગેછે જોડ, મારા બહાલા.

લાઈ વાળંદીયા વીરા વાળંદીયા,
સંદેશો લઈ જાજે, મારા બહાલા.

મારી માતાને એટલું રે કહેજે,
ચુંદડી ને મોડીયો લઈ આવે, મારા બહાલા.

વાજતે ગાજતે માધાવાવ આવ્યાં,
લે રે માધાવાવ જોડ, મારા બહાલા.

ખેલું પગથીયું જેમ જેમ ઉતર્યા,
પાતાળ ઝબક્યાં નીર, મારા બહાલા.

બીજું પગથીયું જેમ જેમ ઉતર્યા,
નજરે દેખાણું નીર, મારા વહાલા.

ત્રીજું પગથીયું જેમ જેમ ઉતર્યા,
કાંડાં સમાણું નીર, મારા વહાલા.

ચોથું પગથીયું જેમ જેમ ઉતર્યા,
ગોઠણુ સમાણું નીર, મારા વહાલા.

પાંચમું પગથીયું જેમ જેમ ઉતર્યા
કેડ સમાણું નીર, મારા વહાલા.

છઠું પગથીયું જેમ જેમ ઉતર્યા,
છાતી સમાણું નીર, મારા વહાલા.

સાતમે પગથીયે જઈ પગ દીધો,
પરવશ પડીયા પ્રાણ, મારા વહાલા.

ચકલીનું ખેતર

૧૭

ચકલી તારા ખેતરમાં,
 મેં ઝીઝવે વાળ્યો;
 ઝીઝવે ચડી ભેઉં,
 કોઈ માનવી આવે (ટેક)

રાતી ઘોડીને પીળો ચાખખો,
 રતીલાલભાઈ આવે.
 ઠેકાવતો ઘોડી ઠાવકો,
 રતીલાલભાઈ આવે. ચકલી. ૧

ઘોડીને ધુધરમાળ,
 રતીલાલભાઈ આવે.
 ચાડૂ રવાલની ચાલ,
 રતીલાલભાઈ આવે. ચકલી. ૨

ધુધરીયાળી વેલડી,
 મોંઘી વહુ આવે,
 છબીલી ને વળી છેલડી,
 મેઘી વહુ આવે. ચકલી. ૩

ખોળામાં ખાવન ખેટડો,
 ધવરાવતી આવે,
 ખોળામાં ખારેક ટોપરાં,
 ખવરાવતી આવે. ચકલી. ૪

ખાળક ઘાલી ખાથમાં,
 કૂદાવતી આવે.
 હાંશે કરીને હાથમાં,
 હુલાવતી આવે. ચકલી. ૫

કાંગ હ્યો !

૧૮

કાંગ ખેતર ગ્યાંતાં રે, ગોરી કાંગ હ્યો !

ઉભાં ઉભાં કાંગ હ્યો,

ખેઠાં ખેઠાં કાંગ હ્યો.

કાંગ લેવા ગ્યાંતાં રે, ગોરી કાંગ હ્યો !

ચાલતાં ચાલતાં કાંગ હ્યો,

ધબક ધોખા કાંગ હ્યો.

કાંગ ખેતર ગ્યાંતાં રે, ગોરી કાંગ હ્યો !

ટોપલો ભરી કાંગ હ્યો,

ખોખલો ભરી કાંગ હ્યો.

કાંગ લેવા ગ્યાંતાં રે, ગોરી કાંગ હ્યો !

સુપડી ભરી કાંગ દ્યો,
ખોઈ ભરી કાંગ દ્યો.

કાંગ લેવા ગઈતી રે, ગોરી કાંગ દ્યો !

પાલી મગ

૧૯

પાલી મગ મારા પાછા લાવજો.

હાલાર જાઓ તો મને કહેતા જાજો,
હાલાર શહેરથી હાથીડા લાવજો,
પાનસોપારી, પાનનાં ખીડાં, એલચી દોડો,
ભગરો લેંસ, ભુરીયો પાડો;
પાલી મગ મારા પાછા લાવજો.

ચીતળ જાઓ તો મને કહેતા જાજો,
ચીતળ શહેરની ચુંદડી લાવજો,
પાનસોપારી, પાનનાં ખીડાં, એલચી દોડો,
ભગરો લેંસ, ભુરીયો પાડો;
પાલી મગ મારા પાછા લાવજો.

ઘોઘે જાઓ તો મને કહેતા જાજો,
 ઘોઘા શહેરથી ઘોડલાં લાવજો,
 પાનસોપારી, પાનનાં બીડાં, એલચીદોડો,
 ભગરી લેંસ, બુરીયો પાડો;
 પાલી મગ મારા પાછા લાવજો.

સુરત જાઓ તો મને કહેતા જાજો,
 સુરત શહેરથી હીરલા લાવજો,
 પાનસોપારી, પાનનાં બીડાં, એલચી દોડો,
 ભગરી લેંસ, બુરીયો પાડો;
 પાલી મગ મારા પાછા લાવજો.

વીર ! ખંમા

૨૭

વીર ! ખંમા ખંમા, લાઈ ! ખંમા ખંમા,
મારા વસન્ત વીરને ખંમા ખંમા.

વીર ! દાદીમા હિંચાવે, લાઈ ! ખંમા ખંમા,
વીર ! દાદીમા લડાવે, લાઈ ! ખંમા ખંમા.

તારે આંગણે વસન્ત વીર ! વૃદ્ધોની કુંજ,
કોયલ ક્ષીણા હાલરડાં ગાય, મારા વીર !
આછેરી નીંદમાં પોઢોને પ્રાણ !
મારા વસન્ત વીરને ખંમા ખંમા.

મારા સિંહલા વીર ! વીર રાજનાં હીર
તારે હૈયે રમે,

મારા બાલા જોગી ! શુક સ્વામીની શક્તિ
તારે નેત્રે રમે; *

નેહનિધિ દાદાજીની શીળી રે છાંય,
ગૃહકુળે ગુણે ભીષ્મબોલ રે બાલ !
મારા વસન્ત વીરને ખંભા ખંભા.

મારી જહાલી જહેન

૨૧

મારી જહાલી જહેન છે બહુ છોટી જો,
પણ ફહાપણમાં મહોટી જો. ૧

મારી જહાલી જહેનને નહિ રાઢો જો,
હસતી જ આજો ફહાડો જો. ૨

મારી જહાલી જહેન જહાણે જહેલી જો,
ઊઠે સૌથી જહેલી જો. ૩

મારી જહાલી જહેન દાતણ નિત્યે જો,
કરે ને ગાહે પ્રીતે જો. ૪

મારી જહાલી જહેન વાળ ઓળાવે જો,
રોજ કપાળ લુછાવે જો. ૫

મારી જહાલી જહેન ચાલી નિશાળે જો,
ચૂકે નહિ કો કાળે જો. ૬

મારી જહાલી જહેન પાઠ કરે છે જો,
સૌમાં સરસ ઠરે છે જો. ૭

મારી જહાલી જહેન લઈને તાળી જો,
ગરબી ગાય રસાળી જો. ૮

મારી જહાલી જહેનના ઘોલ મીઠા જો,
દુનિયામાં નથી દીઠા જો. ૯

મારી જહાલી જહેન જહાલાં લાગો જો,
મન ગમે તે માગો જો. ૧૦

કણુજર કાકો

૨૨

તૌ જાન જુઓ નીહાગી આજ,
કણુજર કાકો પરણે છે.

મેં નવી તરેહની લાળી રાજ,
કણુજર કાકો પરણે છે.

ઢીમડીયો ઢાલ વગાડે રાજ,
કણુજર કાકો પરણે છે.

રીંગણું તો રંગ વળાડે રાજ,
કણુજર કાકો પરણે છે.

ગાજરની શરણાઈ વાજે રાજ,
કણુજર કાકો પરણે છે.

ભાંડાભાઈ આગે ભાગે રાજ,
કણુજર કાકો પરણે છે.

કુંગળીબાઈ ટાળા તાણે રાજ,
કણ્ણજર કાકો પરણે છે.

મરચું બહુ મોજે માણે રાજ,
કણ્ણજર કાકો પરણે છે.

મૂળો તો મૂછો મરડે રાજ,
કણ્ણજર કાકો પરણે છે.

મોગરી વેષે ઘરડે રાજ
કણ્ણજર કાકો પરણે છે.

તાંજળીયો લેગો તાંજે રાજ,
કણ્ણજર કાકો પરણે છે.

મેથીને ન મળે માંજે રાજ,
કણ્ણજર કાકો પરણે છે.

હડબડતાં કોળાં દીઠાં રાજ,
કણ્ણજર કાકો પરણે છે.

છે સાથે ચીલડાં મીઠાં રાજ,
કણ્ણજર કાકો પરણે છે.

વાઝોળ વહુ બેઠાં વેલમાં રાજ,
કણ્જર કાકો પરણે છે.

હળદર વહુ હાલે હેઠાં રાજ,
કણ્જર કાકો પરણે છે.

ગયા રાંધણપુરનો પાસે રાજ,
કણ્જર કાકો પરણે છે.

હુણી વહુ વર્ષા હુલાસે રાજ,
કણ્જર કાકો પરણે છે.

હાડમ હુમે ઝુમે છે

૨૩

કપુરીયો પાણો હીંગળો રાજ,
હાડમ હુમે ઝુમે છે.

તમે એક વાર ઘોઘે જાળે રાજ,
હાડમ હુમે ઝુમે છે.

ઘોઘાના ઘોડલા વાળજે રાજ,
હાડમ હુમે ઝુમે છે.

તમે એક વાર ચીતળ જાળે રાજ,
હાડમ હુમે ઝુમે છે.

ચીતળની ચુંદડી લાવજે રાજ,
હાડમ હુમે ઝુમે છે.

લાવો તો બે જોડ લાવજે રાજ,
હાડમ હુમે ઝુમે છે.

તમે એક વાર પાટણુ જાજો રાજ,
દાડમ લુમે ઝુમે છે.

પાટણુનાં પટોળાં લાવજો રાજ,
દાડમ લુમે ઝુમે છે.

લાવો તો બે જોડ લાવજો રાજ,
દાડમ લુમે ઝુમે છે.

તમે એક વાર સુરત જાજો રાજ,
દાડમ લુમે ઝુમે છે.

સુરતના સાડલા લાવજો રાજ,
દાડમ લુમે ઝુમે છે.

લાવો તો જાઝા લાવજો રાજ,
દાડમ લુમે ઝુમે છે.

કા'ન કુંવર

૨૪

સોનલા ગેડી રે રૂપલા દડુલીયો રે,
 કા'નકુંવર ગેડી દરે રમવા જાય,
 કુંગરે ચડી રે દડુલો દોડાવીયો રે,
 જઈ પડ્યો જળ જમુના ભરપુર,
 જમનાકાંઠે કદબ કેરાં આડવાં રે,
 આડવે આડવે કાળો નાગ,
 આડવે ચડીને આડ જંજેરીયાં રે,
 આ તે કેનાં નાનાં બાળ,
 કે તારી માતાએ તને મારીયો રે,
 કે તારે તાતે દીધી ગાળ,
 કે તારા ભાઈબધે તને લોળવ્યો રે,
 કે તારા વેરીએ દીધો વનવાસ,
 કે તું ભાલમાંથી ભૂલ્યો પડ્યો રે,
 કે તારો લપટ્યો કાળો પગ,

કે તને છોડે હરાવીયો રે,
 કે તારા ઘરમાં નાર કબલ
 નથી મારી માતાએ મને મારીયો રે,
 નથી મારા તાતે દીધી ગાળ,
 નથી મારા ભાઇબંધે મને ભોળવ્યો રે,
 નથી મારા વેરીએ દીધો વનવાસ,
 નથી હું ભાલમાંથી ભૂલો પડ્યો રે,
 નથી મારો લપટ્યો ડાળો પગ,
 નથી મને છોડે હરાવીયો રે,
 નથી મારા ઘરમાં નાર કબલ,
 કમળકુલ લેવા આ વીયો રે,
 મારી માયે તેડયા બાગ.

પંખીનો વિવાહ

(૧)

નાખ્યો રૂપાળો માંડવો,
 સૂડા શણુગારે સ્થંભ;
 તેતરે તોરણ બાંધીયાં,
 રૂડો કીધો આરભ;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

(૨)

મંડોડો ચાલ્યો મારગે,
 લાબ્યો માળવીયો જાળ;
 કુંઝરાં તો ઘઉં લાવીયાં,
 ગાય કોથલડી ગીત;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

(૩)

વૈ બેઠી રે વડાં કરે,
 કાળર ભરડેડે દાળ;
 ઉડતો આચો કાગડો,
 વૈ મને વડાં ચખાડ;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

(૪)

કોર ભાંગીને ચખાડીયું,
 મીઠું થોડેડું નાંખ;
 ખોટું હોય તો તું હવે,
 જરા મારા સમ ચાખ;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

(૫)

હંસના હાથમાં સુડલો,
 પીરસેછે પકવાન;
 ગરૂડા ધી પીરસે,
 જમીછે સઘળી જાન;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

(૬)

સૂડે સોપારી આપીયાં,
 પછી સો થયાં તૈયાર;
 પોપટ વરરાજા બની,
 બેઠાં બેઠેલ મોજાર;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

(૭)

લીમડેથી જાન ઉપડી,
 ચાલી અદ્રર તે વાર;
 બગલે બાંધી બંધુકડી,
 તેતરે તો તરવાર;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

(૮)

આગે જતાં થયા રીડીઆ,
 ગીધ હુંડેછે જાન;
 પાંખો તોડી કાગલાઈની,
 ભૂલ્યો તે સઘળું જાન;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

(૯)

બગલે મારી બંધુકડી,
 તેતરે પથુ તરવાર;
 એટલે ગીધ ન્હાસી ગયાં,
 પોતે પામીને હાર;
 વિવા' પંખીડ એ માંડીઓ.

(૧૦)

વડનગરે સૌ આવીયાં,
 પછી વર્યા પોપટી નાર;
 હંસ ગોરે પરણાવીયાં,
 થયો જયજયકાર;
 વિવા' પંખીડાંએ માંડીઓ.

માગું પ્રભુ આટલું

૨૬

માગું માગું, છો ઇશ્વર આપ રે,
પ્રાણીમાત્રના મા ને બાપ રે;
જેની શક્તિનું નહિ કંઈ માપ રે,
પાય લાગું, માગું પ્રભુ આટલું. ૧

માગું માગું પ્રથમ તમ પ્રેમ રે,
રાખો રાખો અમ પર રહેમ રે;
તમ રહેમે જ રહીએ ક્ષેમ રે,
પાય લાગું, માગું પ્રભુ આટલું. ૨

માગું માગું કુશળ મારી માતને,
માગું માગું કુશળ મારા તાતને;
માગું કુશળ ભાંડુઓના સાથને,
પાય લાગું, માગું પ્રભુ આટલું. ૩

માગું માગું, હું આણી બહાલને,
આપો આપો, સુખુદિ હું બાળને;
કાપો કાપો, કુતર્ક કુચાલને,
પાય લાગું, માગું પ્રભુ આટલું. ૪

માશું માશું, માળાપની સેવ રે,
 સદા સાચું જ ળોલ્યાની ટેવ રે;
 મારા મનનો હરો અહમેવ રે,
 પાય લાશું, માશું પ્રભુ આટલું. ૫

માશું માશું, સુમાર્ગે જતાવ રે,
 મારા દિલમાં દયા તું વસાવ રે;
 પરમારથ પૂર્ણ કરાવ રે,
 પાય લાશું, માશું પ્રભુ આટલું. ૬

માશું વિદ્યાનું વ્યસન લગાડને,
 મારી અંતરઆંખો ઉઘાડને;
 શુદ્ધ સત્યનો સૂરજ ઉગાડને,
 પાય લાશું, માશું પ્રભુ આટલું. ૭

મેં આ માગ્યું, હું માગવા જોગ રે,
 બાપ આપ છો આપવા યોગ્ય રે;
 હવે આપો ને હોય યોગ્ય રે,
 પાય લાશું માશું પ્રભુ આટલું. ૮

હાલો

ૐ

૨૭

ભાઈને પાશણીએ પોઢાડું,
 આછી પામરી લઈ ઓઢાડું;
 ગોરા ભાઈને હાલો ગાઈ,
 હેડામાં હું તો હરખાઈ. ૧

હતે હતે હું હિંચોળું,
 પખો લઈને પવન ઢોળું;
 નેહે ભાઈનું મુખડું નિરખું,
 શેલે પૂરણ ચંદર સરખું. ૨

ભાઈનાં નિમળ રૂડાં નેણાં,
 ઉત્તમ અમૃત જંવાં વેણાં;
 ભાઈને કાને લળકે મોતી,
 વારે વારે રહું હું જોતી. ૩

ભાઈના નિરખી ગોરા ગાલ,
 અંતરમાં ઉપજેછે બહાલ;
 ભાઈના રૂડા હોઠ છે રાતા,
 ભાઈના મામા છે બહુ માતા. ૪

સોનું રૂપું તો છે સોંધું,
 લાઇનું મુખડું સૌથી મોંધું;
 સોના રૂપાની જે વેલ,
 તે તો લાઇના અંગનો મેલ. ૫

સ્નેહે લાઇને જોવા સારૂ,
 મનડું તલસેછે બહુ મારૂં;
 તન ને ધન જે સર્વસ્વ મારૂં,
 તે તો લાઇના ઉપર વારૂં. ૬

દૂધ ચૂસે ઉભરાવા દહીં,
 લાઇને હું તો તેડી લઉં;
 લાઇને નજરે જ્યારે દેખું,
 લાલ હું તો લાખેણો લેખું. ૭

રત્નાગરની દહેરો ખારી,
 લાઇની સુરત સૌથી સારી;
 સૂરજ તો જગને સંતાપે,
 લાઇ જોતાં સુખશાન્તિ આપે. ૮

જગત આખું લીધું જોઈ,
 લાઇના જેવું સાઈ ન કોઈ;
 લાઇને પારણે પોપટ મોર,
 લાઇને પારણે હીરની દોર. ૯

ભાઈને પારણે કુલ્યાં કુલ,
 ભાઈના પારણાનું નહિ મૂલ;
 ભાઈને પારણિયે ચોમેર,
 ધમકે ધુધરીઓનો ઘેર. ૧૦

પારણીઆમાં હીરા જડાવું,
 મોતીનાં લુખખાં લટકાવું;
 ભાઈ બોલે ત્યાં મોતી ઝરે,
 ખાતાં છીંક રતન તો ખરે. ૧૧

ચાલે ચાલણુગાડી વડે,
 કંકુ કેરાં પગલાં પડે;
 ભાઈ તો સારાં કરશે કામ,
 દેશે આશિષ દલપતરામ. ૧૨

અમરાપુર

૨૮

સાગ રે સીસમની મારી વેલણી રે લોલ,
નવલે સુથારે ઘડી પીંજણી રે લોલ.

મેં તો ઘોળા ને ધાલળા જોડીયા રે લોલ,
જઈને અમરાપુર છોડીયા રે લોલ.

અમરાપુરના ચોકમાં દીવા બળે રે લોલ,
મેં જાણ્યું કે ઈશ્વર અહીં ભણે રે લોલ.

મેં તો દૂધસાકરનો શીરો કર્યો રે લોલ,
તાંબાના તાંસળે ટાઢો કર્યો રે લોલ.

મને જમતાં તે જીવણ સાંભર્યા રે લોલ,
મને કોળીયો ન ઉતરે કાંઠલે રે લોલ.

કોઈ રે મેળાવો દીનાનાથથી રે લોલ,
કોળીઓ ભરાવું જમણા હાથથી રે લોલ.

મહેમાની

૨૯

તમે ક્યાંથી આવ્યા ને ક્યાં જાઓ છો રે લોલ,
 અમે ગોકુળથી આવ્યા, મથુરાં જાવું છે રે લોલ.
 આવો જેસો કદમ કેરી છાંયડી રે લોલ,
 થાક લાગ્યો હોય તો ઉનાં પાણી મેલીયે રે લોલ.
 તરશ લાગી હોય તો ટાઢાં પાણી લાવીયે રે લોલ,
 ભૂખ લાગી હોય તો સુખડું મંગાવીયે રે લોલ.
 સુખડાં ન લાવે તો મીઠા મેવા લાવીયે રે લોલ,
 મેવા ન લાવે તો વનફળ વેડાવીયે રે લોલ.
 વનફળ પાક્યા વિના કાચાં નવ વેડીયે રે લોલ,
 કાચાં વેડીયે તો અવશુષ્ક ઉપજે રે લોલ.
 રંગત ખાજોઠ ઢળાવ્યા રૂડા ચોકમાં રે લોલ,
 ચાર લેરૂ મળીને જેઠા રમવા રે લોલ.

ગોવાલણી

૩૦

ફળે સૂર્ય ધીમે ધીમે, ગોવાલણી રે લોલ,
નમે તારા લૂમે જૂમે, ગોવાલણી રે લોલ.

તમારાં અમૃત સમાં મ્હૈડાં, ગોવાલણી રે લોલ,
તમારાં ચન્દ્ર સમાં હૈડાં, ગોવાલણી રે લોલ.

ઘાડી ઝાડીઓનાં ઝુંડો, ગોવાલણી રે લોલ,
તમારો રાગ ઉડયો ઉડો, ગોવાલણી રે લોલ.

તેજ આંખમાં પૂરાયું, ગોવાલણી રે લોલ,
મને મધુરું શું પાયું, ગોવાલણી રે લોલ.

વલોણાંવાર

૩૧

આજ મારે વલોણાંવાર છે રે લોલ.
માતા જશોદા તમારા કાનને,
મહીડાં વલોવા મેલો રે લોલ. આજઠ

અમારા કા'ન ગોપી ! બાળા ને લોળા,
મહીડાંની વાતમાં શું બાણે રે લોલ. આજઠ

સાત સમુદ્રિયાની ગોળી રે કીધી,
મેરૂ પર્વત રવાયો રે લોલ. આજઠ

એક કોર કા'નજી કાળા વલોવે,
બીજી કોર રાધિકાજી ગોરાં રે લોલ. આજઠ

હળવે હળવે કા'નજી નેતરાં રે તાણે,
નંદવાશે મારી ગોળી રે લોલ. આજઠ

ગોળી ફેડી

૩૨

ગોળી ફેડી, મારી ગોળી ફેડી,
જુઓ જશોદા ગોળી ફેડી.

ગાયત્રી ગમાણે ગોવિંદ સંતાયા,
વાછરૂ તો મારાં મેલ્યાં છોડી. જુઓ,
સૂતાં બાળકનાં અંગ મરોડયાં,
નૈયાં ને નેતરાં નાખ્યાં તોડી. જુઓ

શીકેથી રે બહાલે ગારસ ઉતાર્યા,
ખાધાં નહિ એટલાં નાખ્યાં ઢોળી. જુઓ

ચાર પાંચ ગોપીયું ટોળે મળીને,
કા'નાને બાંધીએ તાણી તાણી. જુઓ

ચાલો જશોદા માતાને કહીએ,
આવડી રાવ અમે કોને કહીએ. જુઓ

પ્રેમકલહ

૩૩

લાંબી લાંબી પરસાળે,
કંઈ કારેલાં વેરાય ને.

રામ તમારે બોલડીએ,
હું પરઘેર દળવા જઈશ ને;

તમે તે જશો પરઘેર દળવા,
હું ઘંટુડી થઈશ ને. લાંબી૦

રામ તમારે બોલડીએ,
હું પરઘેર ખાંડવા જઈશ ને;

તમે તે જશો પરઘેર ખાંડવા,
હું સાંબેલું થઈશ ને. લાંબી૦

રામ તમારે બોલડીએ,
હું જળમાં માછલી થઈશ ને;

તમે જે થાશે જળમાં માછલી,
હું માછીડો થઇશ જે. લાંબીં

રામ તમારે બોલડીએ,
હું આકાશ વીજળી થઇશ જે,
તમે તે થાશે આકાશ વીજળી,
હું મેવલીએ થઇશ જે. લાંબીં

પ્રેમકલહ

ૐ

૩૪

લવિંગ કેરી લાકડીએ,
 રામે સીતા માર્યા ને;
 ફૂલ કેરે ફડુલીએ,
 સીતાએ વેર વાળ્યાં ને.
 રામ તમારે બોલડીએ,
 હું પરધેર બેસવા જઈશ ને;
 તમે જશો ને પરધેર બેસવા,
 હું વાતુડો થઈશ ને. લવિંગ૦
 રામ તમારે બોલડીએ,
 હું પરધેર દળવા જઈશ ને;
 તમે જશો ને પન્ધેર દળવા,
 હું ચોરણીઓ થઈશ ને. લવિંગ૦
 રામ તમારે બોલડીએ,
 હું બળીને ઢગલી થઈશ ને;
 તમે થશો ને બળીને ઢગલી,
 હું એ લભૂતીઓ થઈશ ને. લવિંગ૦

પોઢાને

૩૫

બાલ ! જરી પોઢાને, પોઢાને.

હાં રે ધીમું ધીમું ઝુલો, નીંઝનારા !

હાં રે બાપુ હમણાં આવશે તમારા :

હો બાલ ! જરી પોઢાને, પોઢાને.

હાં રે હૈયે વિરમો ને માવડીને મીઠે,

હાં રે બાપુ આવશે તમારા અણદીઠે :

હો બાલ ! જરી પોઢાને પોઢાને.

હાં રે બાપુ આવશે તમારા અધીરા,

હાં રે નમી ચૂમશે નિંદરતા વીરા :

હો બાલ ! જરી પોઢાને પોઢાને.

હાં રે અમી રૂપલા ચાંદલિયોય વરસે,

હાં રે ત્યાં તમ બાપુના શ્વેત સઢો દરસે :

હો બાલ ! જરી પોઢાને, પોઢાને.

પોટેછે

૩૬

કૂલ માઈં પોટેછે, પોટેછે.

હાં રે જરા ધીમી, હો ખેન જરા ધીમી,
હાં રે મહાસાગરની લહેર રૂહો ઝંઝુમી:
હો કૂલ માઈં પોટેછે, પોટેછે.

હાં રે લહરી ખેની ! ધીરી તું ધીરી વાજે,
હાં રે તારાં સાગરનાં ગાન ગંભીર ગાજે:
હો કૂલ મહાઈં પોટેછે, પોટેછે.

હાં રે ચાઈ ચન્દ્રને ચૂમીને આવી ખેનાં !
હાં રે વરસ આથમતાં અમૃતાંશુ તહેનાં:
હો કૂલ માઈં પોટેછે, પોટેછે,

વીરો વધાવો

૩૭

બારણે તોરણિયાં બંધાવો રે, ખડેન વીરો વધાવોઃ
 ગજરા ને હારલા ગૂંથાવો રે, ખડેન વીરો વધાવો.
 આંગણે તો સાથિયા પુરાવો રે, ખડેન વીરો વધાવોઃ
 મીઠી પ્રસાદી બેઠ્યાવો રે, ખડેન વીરો વધાવો.
 અક્ષત કુમકુમ લાવો રે, ખડેન વીરો વધાવોઃ
 બહુરંગી કુલડાં વેરાવો રે, ખડેન વીરો વધાવો.
 વીરાને મહેલ પધરાવો રે, ખડેન વીરો વધાવોઃ
 મૂલે ધીમેથી ઝુલાવો રે, ખડેન વીરો વધાવો.
 સાચો એ વીરખની આવ્યો રે, ખડેન વીરો વધાવોઃ
 કેસરિયો વાઘો સોહાવ્યો રે, ખડેન વીરો વધાવો.
 છતી અસુરોને આવ્યો રે, ખડેન વીરો વધાવોઃ
 દેવની આશિષોને લાવ્યો રે, ખડેન વીરો વધાવો.

ગાયેલ મોરલો

૩૮

મોર મોર ક્યાં થઈને જઈશ ?
 કળાયેલ મોરલો રે.
 રતીલાલનું ઘર ઠેકી જઈશ,
 કળાયેલ મોરલો રે. મોર મોર૦
 ઘર પાછળ કાળુડો નાગ,
 કળાયેલ મોરલો રે.
 નાગ રોકી ઊઠેા માગ,
 કળાયેલ મોરલો રે;
 મારગે ઉડીને જઈશ,
 કળાયેલ મોરલો રે. મોર મોર૦
 ઘર પાછળ નદીઓ નવાણુ,
 કળાયેલ મોરલો રે.
 ઘરમાંથી ચાલેછે વહાણુ,
 કળાયેલ મોરલો રે.
 વહાણુ હું ઠેકીને જઈશ,
 કળાયેલ મોરલો રે. મોર મોર૦

ધર પાછળ કાંગળી વાડ,
કળાયેલ મોરલો રે.

આઝાં છે ઝાડી ને ઝાડ,
કળાયેલ મોરલો રે.

ઝાડ એ મેડીને મ્હેલ,
કળાયેલ મોરલો રે. મોર મોર

તેમાં મારી ઝેડીછે ઢેલ,
કળાયેલ મોરલો રે.

ઢેલ મારી જોઈ રહી વાટ,
કળાયેલ મોરલો રે.

રહીશ ત્યાં દિવસ ને રાત,
કળાયેલ મોરલો રે. મોર મોર

મેવલો

૨૪

૩૯

નદી રે સરોવર સૂકાઈ ગયાં રે,
 ગાવડલી દીએ રે શરાપ;
 નાંચેા ધરતીનો ધણી મેવલો રે.

આલી લીલી વાડીયો સૂકાઈ ગઈ રે,
 પંખીડાં દીએ રે શરાપ;
 નાંચેા ધરતીનો ધણી મેવલો રે.

બાગ બગીચા સૂકાઈ ગયા રે,
 માળીડા દીએ રે શરાપ;
 નાંચેા ધરતીનો ધણી મેવલો રે.

નદી રે સરોવર છલી વળ્યાં રે,
 ગાવડલી દીએ રે આશિષ;
 આંચેા માયાળુ મેવલો રે.

બાગ બગીચા લીલા થયા રે,
 માળીડા દીએ રે આશિષ;
 આંચેા માયાળુ મેવલો રે.

સરવે તરૂવર લીલાં થયાં રે,
 ધરતી પામી રે સંતોષ;
 આંચેા માયાળુ મેવલો રે.

કા'નની મોરલી

૪૦

કા'ન તારી મોરલીએ જ રે, ગરબો ઘેલો કીધો,
 સમીસાંજની જ રે, મોરલડી ક્યાં રે વાગી;
 માજમ રાતની હો રે, ઉદાસણ ક્યાં રે વાગી,
 મધરાતની આ રે, વેરાગણ ક્યાં રે વાગી.
 કા'ન તારી મોરલીએ જ રે, મા ને ખાપ મેલ્યાં,
 સમીસાંજની જ રે, મોરલડી ક્યાં રે વાગી;
 માજમ રાતની હો રે, ઉતાપણ ક્યાં રે વાગી,
 મધરાતની આ રે, વેરાગણ ક્યાં રે વાગી.
 કા'ન તારી મોરલીએ જ રે, ભાઈ ને ભોળઈ મેલ્યાં,
 સમીસાંજની જ રે, મોરલડી ક્યાં રે વાગી;
 માજમ રાતની હો રે, ઉદાસણ ક્યાં રે વાગી,
 મધરાતની આ રે, વેરાગણ ક્યાં રે વાગી.
 કા'ન તારી મોરલીએ જ રે, ધાવતાં ખાળ મેલ્યાં,
 સમીસાંજની જ રે, મોરલડી ક્યાં રે વાગી;
 માજમ રાતની હો રે, ઉતાપણ ક્યાં રે વાગી,
 મધરાતની આ રે, વેરાગણ ક્યાં રે વાગી.

હાલરડું ઝહાલું

૪૧

હાલરડું ઝહાલું રે, હો ભાઈને હાલરડું ઝહાલું;
ગીતે ધુમણ ઘાલું રે, ભાઈને હાલરડું ઝહાલું.

રંગીત પારણે પોઢો રસીલા, ઝાઝા હોતે ઝુલાવું;
ભમરી જડાવું ભાઈને પારણીએ, પુતળીએ પધરાવું રે,
ભાઈને હાલરડું ઝહાલું.

ચીતરેલ ચાંચની ચકલી ચઢાવું, પારણે પોપટ પઢાવું;
ભાઈને રમવા ભલી રીતેથી, મોરલો સોને મઢાવું રે,
ભાઈને હાલરડું ઝહાલું.

હીરની દોરીએ હિંચોળું ઝહાલા, ઘેરાં ઘેરાં ગીત ગાઉં;
ઉઘીને ઉઠશે ભાઈ લાડકડા, ઘાલીશ ગજવે ખાવું રે,
ભાઈને હાલરડું ઝહાલું.

માંકણનું દુઃખ

૪૨

માંકણના દુઃખથી મુંઝાયછે રે,
 લોકો માંકણના દુઃખથી મુંઝાયછે.
 ખાટલામાં ખૂબ કરડી ખાયછે રે, લોકો ૧
 હંધમાં આવીને લોહી પી જાયછે,
 જાગીયે ત્યારે જણાયછે રે, લોકો ૨
 વીણતાં ઝાઝા હાથ ન આવે,
 કેણુ જાણે ક્યાં સંતાયછે રે, લોકો ૩
 પલંગ તણને પથારી કરીએ,
 ધાડની પેઠે ધાયછે રે, લોકો ૪
 જમીન તણને કહો ક્યાં જઈએ ?
 એવો વિચાર ઉર થાયછે રે, લોકો ૫
 માછલાંએ જાણ્યું જે જળમાં જઈ રહેવું,
 એ જ ભલો ઉપાય છે રે, લોકો ૬

:ણુછોડળ ખેટમાં જઈ બેઠા,
 ત્યાં પણ ક્યાં સુખે વસાયછે રે, લોકો ૭
 આળુ, ચિરનાર, વિંધ્યાચળ ઉપર,
 ચારસનાથ નાસી ન્યયછે રે, લોકો ૮
 સદા આકાશે રહે સુરજ બિચારો,
 માંકણથી તહીં અકળાયછે રે, લોકો ૯
 ચંદ્રનું અંગ રોજ ઓછું ઓછું થાય છે,
 ખોતરી ખાધેલું દેખાયછે રે, લોકો ૧૦
 દિવસે પણ દિલમાં રહે ખટકી,
 રાતે તો રોળ વરતાયછે રે, લોકો ૧૧
 કેમ કરીએ ને માંકણ ખૂટે,
 શોશનાથી શરીર સૂકાયછે રે, લોકો ૧૨
 એકના અનેક ઉપજેછે એક રાતમાં,
 કોણ બાણે કેમ ઉપબાયછે રે, લોકો ૧૩
 દલપતરામ કહે દુનિયામાં,
 માંકણથી દિલમાં ડરાયછે રે, લોકો ૧૪

પ્રેમની કટારી

૪૩

પ્રેમની પ્રેમની પ્રેમની રે, મને લાગી, કટારી પ્રેમની.

જળ જમુનાનાં ભરવા ગયાં'તાં,

હતી ગાગર માથે હેમની રે—મને૦

કાચે તે તાંતણે હરણએ બાંધી,

જેમ જે'ચે તેમ તેમની રે—મને૦

મીરાં કહે પ્રભુ ગિરધર નાગર,

શામળી સુસ્ત શુભ એમની રે—મને૦

લેહ લાગી

૪૪

લેહ લાગી મને તારી, અલ્યાણ, લેહ લાગી મને તારી.

કામકાજ મૂક્યું ને ધામ જ મૂક્યું,
મનમાં ચાહું છું ગોરાસી—અલ્યાણ.

ખલે છે કાંબળી ને હાથમાં છે વાંસળી,
ગોકુળમાં ગાયો ચારી—અલ્યાણ.

સોળ સહસ્ર ગોપીઓને તમે વરીયા,
તોય તમે બાળપ્રદાયારી—અલ્યાણ.

મીરાં કહે પ્રભુ ગિરધર નાગર,
ચરણકમળ બલિહારી—અલ્યાણ.

સ્રીરાનાં વારણા

૪૫

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

માંધા મૂલો છે મારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

ઝોક તો સુહાગી ગગન ચાંદલો રે લોલ,

બીજો સુહાગી મારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

રાજ તો વિરાજે રાજમન્દિરે રે લોલ,

પારણે વિરાજે મારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

ચપો ખીલેછે કુલવાડીમાં રે લોલ,
કુલમાં ખીલેછે મારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

આંગણે ઉજાસ મારે સૂર્યનો રે લોલ,
ઘરમાં ઉજાસ મારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

એક તો આનંદ મારા ઉરનો રે લોલ,
ખીજો આનંદ મારો વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

દેવે દીધીછે મને માવડી રે લોલ,
માડીએ દીધોછે મને વીર જો !

ખમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

ગુજરાત

૨૦

૪૬

રૂડો ! રૂડો ! મુલક ગુજરાત રૂડો !
જગદીશે જગતમાં ખૂબ ઘડ્યો ! ૧

જ્યાં જુઓ ત્યાં લીલાદેહેર જ છે !
ધનધાન્યે ભૂધરની મહેર જ છે ! ૨

બહુ જુવાર, ખાજરી, ડાંગર ને,
ઘઉં, ચણા, વટાણા, ઝાલર ને. ૩

ઘણી તુવર ને મગ ચોળા જ્યાં,
મઠ, અડદ, મકાઈ, જવ, ઝાઝા. ૪

વળી વળી દિવેલી, તલ, અળશી,
આદિ ચીજો હજારો હજાર કળશી. ૫

એ ગણે ગણાય ન કરું સાચું,
ગુજરાતે પાકે સોનું કાચું ! ૬

કાચું રાખ્યું નથી કંઈ કિરતારે,
કરી કૃપા ભરતખંડ પર ભારે. ૭

ભૂલો ભુડી આપણી જ છે ભાઈ,
 કે ગયા કુળી હળદર માંહી. ૮
 આવો મુલક મળ્યો હોય બીજાને,
 દુઃખભોલ જનમમાં ન તે બાણે. ૯
 લોક અછલ હુન્નર નહિ કંઈ બાણે,
 બુઠો મમત ગાડસ્વત બહુ તાણે. ૧૦
 મૂકી મમત આગસ ઇર્ષા સર્વે,
 દેશદાઝે ધૂમો ધૂમો ! ગર્વે. ૧૧
 કરો ગર્વે ગરબો મુલક પાછો !
 સૂતાં બેઠાં સ્વદેશનું સુખ વાંચો ! ૧૨
 સંપ સજી લજી વિદ્યા માતા,
 થઈ હુન્નર કળામાં મદમાતા. ૧૩
 કસી કમર, પલકમાં ખુખારી,
 બહાર પડો ! ક્તેહ છે કહું ધારી. ૧૪

એવા ગાંધી

૪૭

એવા ગાંધી ગુજરાતે ઉતર્યા રે.

એનું સૂકું શરીર નાણે લાકડી રે,
માંહે જોરાવર છે જીવ—એવાં ૧

એ તો નાણે પોચાપોચા વાણીઆ રે,
માથે લીધું લડવીરનું કામ—એવાં ૨

પહેલાં ઝુઝ્યા આફ્રીકા દેશમાં રે,
જેણે હિન્દીને આપ્યું માન—એવાં ૩

એ તો મોટા બેરિસ્ટર બોલવે રે,
એનું નામ મુલક મશહુર—એવાં ૪

એ સામા થયા સરકારને રે,
એણે જોયા તુરંગ દરબાર—એવાં ૫

ત્યાંથી આવ્યા સ્વદેશ ઘેર લાવવારે,
નાખ્યો ગુજરાતે મુકામ—એવાં ૬

જોયો દેશ બધો ગુલામનો રે,
એને લાગી ગયું દિલમાંય—એવાં ૭

એણે લીધી પ્રતિજ્ઞા આકરી રે,
 સુધારું કે ટાળું સરકાર— એવા૦ ૮
 એણે ઘેરઘેર રેંટીયા મોકલ્યા રે,
 લેવા સૂતરને તાંતણે સ્વરાજ્ય— એવા૦ ૯

ખાનદાની ખાદીમાં છે ભલી રે,
 પોતે પહેરી કર્યું પૂસ્વાર— એવા૦ ૧૦

એણે કીધા ઠરાવ કોંગ્રેસમાં રે,
 લેવા શાન્તિમય માર્ગે સ્વરાજ્ય— એવા૦ ૧૧

એણે સાચી તપાસી નાડ દેશની રે,
 આખું આસડ અસહકાર—એવા૦ ૧૨

એણે ઢંડ ભંગીને હૈયે ચાંપીયા રે,
 ટાળ્યું હિન્દુ—મુસલમાન—વેર— એવા૦ ૧૩

એણે સત્ય સનાતન પાઠવ્યા રે,
 સ્વાવલંબે વિજય ખરો થાય— એવા૦ ૧૪

એણે છોડી લડાઈ બધી દેહની રે,
 આત્માથી જગજીત થાય— એવા૦ ૧૫

એણે દમ્યા અસુર બધા દિલના રે,
 સાધી સાચો આત્મસહકાર— એવા૦ ૧૬

એણે સાદાર્થ શીખવી દેશને રે,
ચાહ, દારૂ કરાવે દૂર— એવા૦ ૧૭

માથે ઘોળી ટોપી ને ઘોળાં ફૂડતાં રે,
ગણ્યો ભારત—સૈનિક—વેશ— એવા૦ ૧૮

એણે યોજ્યો સ્વરાજ્ય કેરો વાવટો રે,
માંહે રેંદુડો રૂડો હડેરાય— એવા૦ ૧૯

એ તો જાણે સોનીડો દેશનો રે,
નવજીવન તણે ઘડનાર— એવા૦ ૨૦

એનું નામ મીહન કામ એમનું રે,
ભાવી ભારતનો રચનાર— એવા૦ ૨૧

લોક વાટ જુએ પ્રભુ આવશે રે,
નવ જાણે આંચો આવનાર— એવા૦ ૨૨

એ તો ભારત સૂરજ ઉગીયો રે,
જેણે તેજ જગત અંજલિ— એવા૦ ૨૩

એનો ધન્ય જનમ ધન્ય જીવવું રે,
માતાએ ઉપાડ્યો ધન્ય ભાર— એવા૦ ૨૪

એનો મોંઘો આદેશ લોક ઝીલતાં રે,
ખાલી ભારતનો જયકાર— એવા૦ ૨૫

ગીતોની સારીગમ

વાપરેલાં ચિહ્નોની સમજૂતી.

x તાલ ઉપાડવાનું ચિહ્ન.

—નીચે આવા ચિહ્નવાળા સ્વરો ક્રોમલ સમજવા.

o નીચે મીંડું આવે તે સ્વર મન્દ્ર સપ્તકનો અને ઉપર મીંડું આવે તે તાર સપ્તકનો જણવો.

ડ તાલની સાથે માત્રા લંબાયાનું ચિહ્ન.

તાલ, માત્રા ૪ ચતુસ્રજતિ એકતાલ

તાલ, માત્રા ૬ દાદરા.

તાલ, માત્રા ૭ તીવરા.

(નોંધ—કેટલાંક ગીતોની સારીગમ આપવાની જરૂર નહિ લાગવાથી આપી નથી.)

નં. ૩

તાલ માત્રા ૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
x								
મે	વર	સે	મે		ડી	ડ	ચુ	વે
ગ	ગગ	રે	રે		સા	ડ	લા	ધં

૩.	ચં	ઠા	સર		લ્હે	રે	જા	ય
	સા	ધ	સાસા		સા	રે	સારે	ગમ
જો	૩	૩	૩					
રે	૩	૩	૩					

નં. ૫

તાલ માત્રા ૪

૧.	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
x					x			
સો	૩	૩	ન		સા	૩	ઉ	૩
સા	૩	૩	સા		રે	હ	ગ	હ
ઠા	૩	ધી	૩		રે	૩	૩	૩
મ	૩	પ	૩		મ	હ	ગરે	
બો	૩	ળા	૩		જ	મ	ના	૩
સા	૩	રેગ			સા	સા	સા	હ

નં. ૬

રાગ સદર.

નં. ૭

તાલ માત્રા ૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
x								
તું	સુધ	જા	રે		બા	તુ	ડા	બાધ
જી	સાસા	રે	રે		ગ	મ	પ	મમ

સા	ડ	સુધ	જા	તુ	રો	ધશ	તો
ગ	ડ	ગરે	સા	ની	સા	રેરે	રે
x				૦			
તારે	પા	દો	દુ	ભા	શે	ડ	ડ
મમ	રે	ગ	રે	સા	સા	ડ	ડ

નં. ૮

તાલ આઠા ૪

૧	૨	૩	૪	૧	૨	૩	૪
x							
કેસ	રી	કેવ	રો	બેન	તે	મા	થે
સાસા	સા	સાસા	રે	સારે	ગ	ગ	ગ
૬	જ	જો	મોગડો	બેન	તે	દા	થે
રે	ગ	રે	સારેગ	સાગ	રે	સા	ધૂ

નં. ૯

રાગ સહર

નં. ૧૦

તાલ આઠા ૬

૧	૨	૩	૪	૫	૬
x					
ધશ	વ	ર	ની	પા	સે
સા	સા	સા	સા	સા	સા

ડ	થી	મા	:	ગી	ડ	હું
સા	રે	નો		સા	ડ	સા
		૦				
લ	ઉ	ડ		ડ	મા	ગી
રે	ડ	ડ		ડ	મ	રે
ડ	હું	લ		હું	ડ	ડ
ડ	સા	સા		ડ	ડ	ડ

નં. ૧૧

તાલ માત્રા ૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
x								
મા	રો	ડ	છે		મે	ડ	ડ	૨
સા	સા	ડ	રે		ગ	મ	પ	પ
મા	રો	ડ	છે		મે	ડ	ડ	૨
ધ	પ	ડ	મ		ગ	ડ	ડ	રે
મે	તી	ડ	ચ		રં	ડ	તો	ડ
રે	ગ	ડ	સા		સા	રે	ગ	ડ
મા	રો	ડ	છે		મે	ડ	ડ	૨
મ	રે	ડ	સા		સા	ડ	ડ	સા

નં. ૧૫

તાલ માત્રા-૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
x					x			
હ	તી	મા	રા		બહા	લા	ડ	હ
ની	સા	ગ	મ		પ	પ	ડ	પ
૦								
તી	ડ	મા	રા		બહા	ડ	લા	ડ
ગ	મ	પ	મ		ગ	રે	સા	ડ
કેમ	ડ	ક	હો		છો	ગા	ય	નંહા
સા	ડ	ગ	ગ		મ	મ	પ	ગ
ડ	તી	ડ	ડ		રે	ડ	ડ	ડ
ડ	મ	ડ	ડ		પ	ડ	ડ	ડ

નં. ૧૬

તાલ માત્રા-૭

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
x								
મા	૨	ડ	બા	૨	વ	૫	ડ	પ્ર
સા	સા	ડ	રે	રે	ગ	ફ	ડ	પ્ર
૨	સે	ડ	મા	ડ	ધા	ડ		
મ	મ	ડ	મ	ડ	મ	ડ	નં	
વા	ડ	ડ	વ	ડ	ગ	ડ		

રે	ડ	ડ	ગ	ડ	મ	ડ
ળા	ડ	ડ	વી	ડ	ડ	ડ
ગ	રે	ડ	સા	ડ	ડ	ડ
તો	ડ	ડ	ચે	ડ	ન	ડ
સા	ડ	ડ	ગ	ડ	રે	ડ
ની	સ	ડ	ચી	ડ	ડ	ડ
સા	ની	ડ	ધ	ડ	ડ	ની
	૦		૦			૦
ની	૨	ડ	મા	ડ	રા	ડ
સા	સા	ડ	મ	ડ	ગ	ડ
બહા	ડ	ડ	લા	ડ	ડ	ડ
રે	ડ	ડ	સા	ડ	ડ	ડ

નં. ૧૭

તાલ માત્રા-૬

૧	૨	૩	૪	૫	૬
x			૦		
અક ^૯	લી	?	તા	રા	ડ
સાસા	સા	ડ	સા	રે	ગ
ખે ^૬	ત	૨	માં	મેં	ડ
સા ^૬	રે	સા	ની	ધ	ની
૦			૦	૦	૦
ગ્રી	ઝ	બો	વા	બો	ડ
સા	રે	ગ	રે	સા	ડ

નં. ૧૮

તાલ માત્રા-૬

૧	૨	૩		૪	૫	૬
x				૦		
કાં	ડ	ગ		બે	ત	ર
સા	ડ	સા		ની	ધ	
				૦	૦	
ડ	ગ્યાં	ડ		તાં	રે	ગા
ડ	ની	ડ		સા	સા	મ
	૦					
ડ	રી	કાં		ગ	હ્યો	ડ
ડ	ગ	રે		રે	સા	ડ
ઉ	ભાં	ડ		ઉ	ભાં	ડ
સા	સા	ડ		ની	સા	ડ
				૦		
કાં	ડ	ગ		હ્યો	ડ	ડ
રે	ડ	રે		રે	ડ	ડ
બે	ઠાં	ડ		બે	ઠાં	ડ
ગ	ગ	ડ		ગ	ગ	ડ
કાં	ડ	ગ		હ્યો	ડ	ડ
સા	ડ	ગ		રે	ડ	ડ

નં. ૧૯

તાલ માત્રા-૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
૫	લી	મગ	મારા		૫	જા	લાવ	જો
સા	રે	રેરે	ગ ગ		સા	રે	નીનો	સા
હાલા ૨	જાઓ	નોમને			કહ	તા	જા	જો
સારે રે	ગગ	રેરેગ			સા રે	નો	સા	
હાલા ૩	૨	જે'ર			થી દા	થી	૩	
સાસા ૩	રે	રેસા			સા રે	રે	૩	
ડા	લાવ	જો	૩					
ની ની	સા	૩						
પાન સોપારી પાનનાં બીડાં					એલચી ટોટો ભગરી બેંસ			
સાસા સાસા સા સાસા					સા સાસા સાસા સા			
ભુરીયો પાડો								
સાસા સાસા								

નં. ૨૧

તાલ માત્રા. ૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
૫							મા	રી
							સા	રે
જા	લી	જહે	ન		જો	૩	જા	૬
ગ	ગ	ગ	ગ		ગ	હ	રે	ગ

છો	ડ	ટી	ડ		જો	ડ	ડ	ડ
પ	ડ	મ	ડ		ગ	ડ	ડ	રે
પ	જી	ડા'	ડ		પ	જી	માં	ડ
સા	રે	સા	ની		ધ	ની	સા	રે
			૦			૦		
મો	ડ	ટી	ડ		જો	ડ	માં	ગી
ગ	રે	સા	ની		સા	ડ	સા	રે

નં. ૨૨, ૨૩.

રાગ સદર

નં. ૨૪

તાલ માત્રા ૬

૧	૨	૩		૪	૫	૬
×				૦		
સોન	લા	ગે		ડીરે	૩૫	લાદ
સાસા	રે	ગ		રેમ	મ	ગગ
ડુ	ડ	ડ		શીગે	રે	ડ
રે	ડ	ગ		રેસા		ડ
કાન	કંવર	ગે		ડી	દડે	રમવા
સાસા	રેગગ	મ		મ	ગગ	રેરેરે
જા	ડ	ય				
ગ	ડ	રે				

नं. २५

ताल भात्रा ६

१	२	३	४	५	६
ना	अये	३	३	पा	३
म	प	३	म	रे	३
ला	३	भां	३	वे	३
ग	३	म	ग	गं	रे
३	३	३	सु	डा	३
३	३	सा	सा	सा	३
श	लु	३	गा	३	रे
रे	ग	३	म	३	प
स्थं	३	३	३	३	ल
म	३	३	३	३	प
वि	वा	३	३	पं	३
रे	ग	३	म	३	म
प्पी	३	३	डां	अे	भां
प	३	म	ग	रे	ग
री	ये	३			
सा	सा	३			

नं. २६

ताल भात्रा. ७

१	२	३	४	५	६	७
भा	३	गुं	३	भा	३	३
रे	३	ग	३	रे	३	३

ગું	ડ	છો	ડ	ધ	ડ	ડ
				x		
સા	ડ	ની	ડ	સા	ડ	ડ
		૦				
શ્વ	ડ	ર	ડ	આ	ડ	ડ
રે	ડ	ગ	ડ	રે	ડ	ડ
પ	ડ	ડ	ડ	રે	ડ	ડ
				x		
સા	ડ	ડ	ડ	સા	ડ	ડ

નં. ૨૮

તાલ માત્રા ૬

૧	૨	૩	૪	૫	૬
x					
સાગ	રે	ડ	સી	સમ	ની
સાસા	સા	ડ	રે	ગગ	ગ
ભારી	વે	લ	ળી	રે	લો
ગગ	રે	ગ	રે	રે	સા
ડ	ડ	લ			
ડ	ડ	સા			

નવલે સુથારે ઘડી પીંજળી રે લોલ-સદર

મેંતો	ધો	ળા	ડ	ને	ડ
મમ	મ	મ	ડ	મ	ડ
ધા	ભ	ળા	ડ	જો	ડી
ગ	મ	પ	પ	ધ	ધ
યા	ડ	રે	લો	ડ	લ
પ	ડ	મ	ગ	ડ	ડ

જખતે અમરાપુર છોડીયા રે લોલ-પહેલી લીટી મુજ

નં. ૨૬, ૩૦.

રાગ સદર.

૬૨

નં. ૩૧

તાલ માત્રા ૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
×					×			
આ	જ	મા	રે		વ	લો	ડ	થા
ની	સા	રે	ગ		મ	પ	ડ	મ
વા	૨	છે	રે		લો	ડ	ડ	લ
ગ	રે	ગ	રે		સા	ડ	ડ	સા
મા	તા	ડ	જ		ગો	ડ	દા	ડ
સા	ની	ડ	સા		રે	મ	ગ	મ
	૦							
કા	ના	ડ	ને		મે	લો	ડ	ડ
ગ	રે	ગ	સા		રે	રે	ડ	ડ
મધ	ડાં	ડ	વ		લો	ડ	વા	ડ
પ	પ	હ	ની		ધ	પ	મ	ગ
મા	ગં	ડ	રે		લો	ડ	ડ	લ
મ	પ	ડ	મ		ગ	ડ	ડ	રે

નં. ૩૨

તાલ માત્રા ૬

૧	૨	૨	૪	૫	૬
×					
ગો	ળી	ડ	ફે	ડી	ફ
ગ	ગ	ડ	ગ	રે	ડ
મા	રી	ગો	ળી	ડ	ફે
રે	ગ	રે	સા	ડ	સા
ડી	ડ	ડ	બુ	ઓ	ડ
રે	ડ	ડ	નો	ની	ડ
			૦	૦	
બ	શે	ડ	દા	ડ	ગો
નો	સા	ડ	મ	ડ	મ
૦					
ળી	ડ	ફે	ડી	ડ	ડ
ગ	ડ	રે	સા	ડ	ડ

અંતરા

૧	૨	૩	૧	૨	૩
×					
ગા	ય	તી	ગ	મા	ડ
ધ	ની	ધ	નો	સા	ડ
૦	૦	૦	૦		
બે	ડ	ગો	વિ	દ	સં
સા	ડ	રે	ગ	મ	ગ
તા	ડ	યા			
રે	ડ	સા			

નં. ૩૩

તાલિ માત્રા ૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
x								
લાં	બી	લાં	બી		પર	સા	જે	કં
રે	ગ	રે	મ		ગગ	રે	નો	સાહ
કા	રે	લાં	વં		રા	ય	જે	ડ
રે	ગ	રે	ગ		મ	મ	ગ	ડ

નં. ૩૪

રાગ સદર

નં. ૩૬

તાલિ માત્રા ૪

૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪		૧	૨	૩	૪
x					x								
કા	લા	મા	રં		પો	ડ	ઢે	ડ		છે	ડ	ડ	ડ
સા	સા	નો	સા		રે	ગ	રે	ગ		મ	ડ	ગ	રે
°													
પો	ડ	ઢે	ડ		છે	ડ	ડ	ડ					
નો	સા	ધ	ની		સા	ડ	ડ	ડ					
°		°	°										
લાં	રે	જ	રા		ધી	મી	ડ	હો		બહે	ન	જ	°
પ	પ	મ	ગ		મ	પ	ડ	ની		ધ	પ	મ	°
ધી	મી	ડ	ડ		હાં	રે	મ	હા		સા	ગ	ર	°
મ	પ	ડ	ડ		પ	પ	મ	ગ		મ	પ	ડ	°

દો ૨ ૨ હો		ઝૂ મી ૩ ૧	
ની ધ પ મ		ગ રે પપ	

૬ લ મા રે		પો ૩ ઢે ૩	
ગ રે નો સા		રેગ રેપ	
૦			

છે ૩ ૩ ૩		પો ૩ ઢે ૩	
મ ૩ ગ રે		સા ની ધ ની	
		૦ ૦	

છે ૩ ૩ ૩	
સા ૩ ૩ ૩	

નં. ૩૫

રાગ સદર

નં. ૩૭

તાલ ખાત્રા ૬

૧	૨	૩
×		
ખાર	છે	તો
નોસા	ગ	મ

૪	૫	૬
રશિ	યાં	૩ ખં
પપ	હ	પ્ પ્

ધા	વો	રે
ગ	મ	પ

બહેન	વી	રે વ
પમ	ગ	મ મ

ધા	૩	૩
ગ	રે	૩

વો	૩	૩
ની	સા	
૦		

નં. ૩૮

તાલ માત્રા ૭

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
x					મે	ર
મે	ડ	ર	ક્યાં	ડ	મ	ગ
મ	ડ	પ	પપ	પ	મ	ગ ડ
જ	છશ	ક	ળા	ડ ય	લ	મે
રે	સા	સા	સા	ડ રે	ગ	મ
ડ	ડ	ર	લો	રે	ડ	ડ
ડ	ડ	ગ	રે	સા	ડ	ડ
ર	તી	લા	ડ	ડ	લ	નુ
સા	સા	રે	ડ	ડ	સા	<u>ની</u>
ધ	ર	ઠે	કી	જ	છ	શ
ધ	<u>ની</u>	સા	સા	રે	ડ	ડ
૦						
ક	ળા	ડ	ડ ય	લ	મેડરલોરે	

નં. ૩૯

તાલ માત્રા ૭

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
x						
ન	દી	ડ	રે	ડ	ડ	સ
સા	સા	ડ	પ	ડ	ડ	પ

ગે	ડ	ડ	વ	ર	સૂ	ડ
પ	ડ	ડ	પ	ડ	પ	ડ
કાધ	ડ	ડ	ડ	ડ	ગ	ડ
પ	ડ	ડ	ડ	ધ	મ	ડ
યાં	ડ	ડ	રે	ડ	ડ	ડ
પ	ડ	ધ	ની	ડ	ડ	ડ
ગા	વ	ડ	લી	દી	ચે	ડ
પ	પ	ધ	પ	મ	ગ	ડ
રે	ડ	ડ	શ	રા	ડ	ડ
પ	ડ	ડ	ગ	મ	ડ	ડ
ડ	ડ	પ	ડ	ડ	ડ	
ડ	ડ	મ	ડ	ડ	ડ	
ના	ડ	ડ	વ્યે	ડ	ધ	ર
રે	ગ	ગ	મ	ડ	પ	પ
તી	ને	ડ	ધ	ડ	ણી	ડ
ધ	પ	ડ	મ	ડ	ગ	ડ
મે	ડ	ડ	વ	ડ	લો	ડ
ધ	પ	મ	ગ	ડ	રે	
રે	ડ	ડ	એ	ડ	ડ	ડ
સા	ડ	ડ	સા	ડ	ડ	ડ

નં. ૪૦

તાલિ માત્રા ૬

૧	૨	૩	૪	૫	૬
×			૦		
કા	ડ	ન	તા	ડ	રી
સા	ડ	સા	સા	ડ	સા
ડ	મે	ડ	૨	ડ	લી
ડ	રે	ડ	ગ	મ	પ
એ	ડ	ડ	જી	ડ	રે
મ	ડ	ડ	પ		મ
ડ	ડ	ડ	ગ	ડ	૨
ડ	ડ	પ	ગ	ડ	મ
મે	ડ	ડ	ધે	ડ	લો
ગ	રે	સા	સા	ડ	રે
ડ	ડ	કી	ધો	ડ	ડ
ડ	ડ	ગ	સા	ડ	ડ

નં. ૪૧

તાલિ માત્રા ૬

૧	૨	૩	૪	૫	૬
×			૦		
કા	ડ	ડ	કા	ડ	૨
સા	ડ	ડ	ગ	ડ	મ

ଓ	ଓ	ଓ		ବା	ଓ	ଓ
ପ	ଓ	ଓ		ଧ	ଓ	ଓ
ଓ	ଓ	ଓ		ରେ	ଓ	ଓ
ଧ	ଓ	ଓ		ପ	ଓ	ମ
ଭା	ଓ	ମ		ତେ	ଓ	ଓ
ଗ	ଓ	ରେ		ଗ	ଓ	ମ
ଓ	ଓ	ଓ		ଧ	ଓ	୧
ଧ	ଓ	ଓ		ପ	ଓ	ମ
ଓ	ଓ	ଓ		ବା	ଓ	ଓ
ଗ	ଓ	ଓ		ରେ	ଓ	ଗ
ଓ						
ସା						

ଗୀତେ ଧ୍ରୁବଞ୍ଚୁ ଧାତୁ ୧-ସଫର.

୧	୧	୩		୪	୫	୬
୧	ଓ	ଓ		ଗୀ	ଓ	ତ
ନୀ	ଓ	ଓ		ନୀ	ଓ	ନୀ
୦				୦		୦
୫	ଓ	୧		ଓ	ଓ	ଓ
ସା	ଓ	ସା		ସା	ଓ	ଓ
୫	ଓ	ଓ		ଓ	ଓ	୧
ଗ	ଓ	ଓ		ଗ	ଓ	ଗ

સી	ક	ક
ગ	ક	મ
ઝા	ક	ક
ઘ	ક	ક
ઢે	ક	ક
ગ	ક	ક
લા	ક	ક
સા	ક	ક
ભ	ક	મ
રે	ક	રે
ડા	ક	ક
મ	ક	ક
ભા	ક	ઈ
રે	ક	રે
ર	ક	થી
પ	ક	પ
પ્ર	ક	ક
ધ	ક	ક
ઓ	ક	ક
પ	ક	ક
રા	ક	ક
વ	ક	વ

લા	ક	ક
પ	ક	ધ
ઝા	ક	ક
પ	ક	મ
તે	ક	ક
રે	ક	ગ
વં	ક	ક
સા	ક	ક
રી	ક	જ
મ	ક	મ
વું	ક	ક
મ	ક	ક
ને	ક	પા
મ	ક	મ
એ	ક	ક
પ	ક	ક
ત	ક	ળી
ધ	ક	ધ
પ	ક	ધ
વ	ક	ધ
ક	રે	ક
ક	મ	ક

नं. ८३

ताल मीरा ६

१	२	३	४	५	६
x			०		
प्रे	३	म	नी	३	३
सा	३	सा	रे	३	३
प्रे	३	म	नी	३	३
रे	३	ग	म	३	प
प्रे	३	म	नी	३	३
प	३	प	प	ध	प
रे	३	३	म	ने	३
म		प	म	ग	३
ला	३	गी	३	३	३
रे	३	सा	३	सा	३
ल	३	३	री	३	३
ध	३	नी	सा	३	रे
०		०			
प्रे	३	म	नी	३	३
ग		रे	सा	३	३
x			०		
२	३	०	२	३	३
सा	३	सा	ध	३	मी
			०		०

૧૦૨

ના	ડ	ડ		ના	ડ	ડ
સા	ડ	ડ		સા	ડ	ડ
ભ	ડ	ર		વા	ડ	ગ
રે	ડ	ગ		મ	ડ	ગ
				૦		
યાં	ડ	ડ		નાં	ડ	ડ
રે	ડ	ડ		સા	ડ	ડ

હતી ગાગર માથે હેમની રે--સદર

નં. ૪૨, ૪૪ રાગ સદર

નં. ૪૫ તાલ માત્રા ૬

૧	૨	૩		૪	૫	૬
×				૦		
ખ	ડ	આ		ડ	વી	ડ
પ	ડ	મ		ડ	સા	
રા	ડ	ને		જ	હિ	ડ
રે	ડ	ગ		મ	પ	ડ

वा	३	२		जे	३	२
म	प	म		ग	३	२
लो	३	३		३	३	६
सा	३	३		३	३	सा
भो	३	धा		३	भू	३
सा	३	सा		३	सा	३
लो	३	छे		भा	२	३
२	६	ग		म	प	३
वा	३	२		जे	३	३
नी	नी	ध		प	३	३

नं. ४६

ताल मात्रा ४

१	२	३	४		१	२	३	४
x					x			
३	३	३	३		३	भू	६	३
७	ग	दी	री		३	७	ग	त
सा	सा	सा	सा		३	२	ग	ग
गु	७	२	३		त	३	३	३
भा	३	भू	३		भू	३	३	३
म	ग	२	ग		२	सा	सा	३

જ્યાં	જુ	ખો	ડ	ત્યાં	લી	ડ	લ
મ	મ	મ	ડ	મ	ગ	મ	પ
ડ	લ	હે	ર	જ	છે	ડ	ધ
ધ	પ	ધ	પ	મ	ગ	ડ	રે
ન	ધા	એ	ડ	પ્ર	ભ	ડ	ની
ગ	સા	સા	ડ	રે	ગ	ડ	મ
ડ	મ	હે	ડ	જ	છે	ડ	ડ
ગ	રે	ગ	રે	નો	સા	ડ	ડ

નં. ૪૭

રાગ સદર

સંગીતશાસ્ત્રી

ગોવિન્દપ્રસાદ ગોપાળપ્રસાદ પાન્ડે,

૧૯૨૧

